

22 دسامبر 2011 اول جدی 1390

امریکا و معمای مذاکره با طالبان

محمد اکرام اندیشمند

اظهارات جو بایدن معاون رئیس جمهور ایالات متحده امریکا در مصاحبه با مجله امریکایی نیوزویک (20 دسامبر 2011) که طالبان را دشمن امریکا تلقی نمیکند به معمای مذاکره با طالبان بعد تازه ای میدهد. آیا امریکایی و طالبان در قطر که از گشایش دفتر رسمی طالبان سخن می رود به توافقاتی میرسند؟ این توافقات بر سر چه خواهد بود؟ رهایی اسیران و زندانیان طرفین، مشارکت طالبان در قدرت سیاسی و یا پذیرش قدرت سیاسی افغانستان در انحصار طالبان؟ نقش دولت افغانستان در این مذاکرات چیست و رئیس جمهور کرزی که در این ده سال حکومت خود پیوسته دروازه های طالبان و حامیان آنها را در اسلام آباد و ریاض دق الباب کرد در کجای این مذاکرات قرار دارد؟ از این مهمتر نقش و سهم پاکستان به عنوان مجری اصلی نمایشنامه ی طالبان در این مذاکرات چیست؟

به همان حدی که امریکایی ها و حکومت رئیس جمهور کرزی پاسخی به این پرسش ها ارائه نکرده اند و ابهامات بسیاری را در مورد مذاکره با طالبان روشن نساخته اند، طالبان بیشتر از آن در این مذاکرات بی اعتنایی نشان میدهند. و سیاست پاکستان در این مورد نیز سیاست ابهام و سکوت است.

در حالی که معاون رئیس جمهور امریکا از عدم دشمنی طالبان با امریکا سخن میگوید و به مذاکرات با طالبان تأکید میکند، آیا بی اعتنایی طالبان و سکوت پاکستان به معنی پیروزی طالبان و پاکستان در فرجام حضور نیروهای امریکایی و ناتو پس از 2014 خواهد بود؟

در این تردیدی نیست که هم پاکستان و هم طالبان اظهارات جو بایدن و اظهارات مشابه آنها از سوی امریکایی ها در آستانه ی خروج نیروهای امریکایی و ناتو به درماندگی و شکست آنها در افغانستان تعبیر میکنند؛ صرف نظر از اینکه معاون رئیس جمهور امریکا برای تشویق طالبان به میز مذاکره و توافق با آنها به چنین اظهاراتی پرداخته باشد. غیبت دولت افغانستان در روند مذاکرات امریکا با طالبان در قطر بیشتر از بیش طالبان و پاکستان را به این شکست امید وار میسازد. اگر جو بایدن از عدم دشمنی طالبان با امریکایی ها در جهت تشویق و اطمینان آنها برای مذاکره و توافق سخن گفته باشد، چنین چیزی تنها از طریق تضعیف نظامی طالبان و فشار شدید بر پاکستان میسر است. امریکایی ها قطعاً چنین فشاری را در این ده سال اخیر بر اسلام آباد وارد نکرده اند. گفته های بایدن هم موجب تشویق و اطمینان طالبان نمیشود که دست خود را بسوی امریکایی ها نه به عنوان دشمن شاید به گمان جو بایدن به عنوان دوست دراز کنند .

اظهارات سخنگویان حکومت افغانستان و اقدام وزارت خارجه آن مبنی بر احضار سفیر افغانستان از دوحه به کابل بر سر مذاکرات قطر حکایت از نارضایتی آن حکومت دارد. به نظر نمیرسد که حکومت مذکور کدام برگ برنده ای در جهت فشار بر امریکایی ها بدست داشته باشد تا رهبری مذاکره را به این حکومت

بسپارند. اما هرگونه دلیل و بهانه ای که حکومت افغانستان را در پشت دروازه های مذاکره میان طالبان و امریکایی ها قرار دهد در جهت خواست پاکستان و طالبان است.

اگر به مذاکرات میان طالبان و امریکایی ها از این زاویه نگاه شود که این گفتگوها پای طالبان را به سهم گیری در روند سیاسی و مشارکت در قدرت با پذیرش قانون اساسی افغانستان بکشاند، بدون تردید این امر در گام نخست یک پیروزی برای ثبات، پیشرفت و مدنیت در افغانستان است. آیا چنین چیزی تحقق خواهد پذیرفت؟